

۱۹۵۷

۲۲۴

شهریار زرتشناس

نشر مصطفی

تکنو کراسی

مؤلف: شهریار زرشناس

گردآوری و تنظیم: قاسم بهرامیان

ناشر: دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها)

صفحه آرای: حبیب‌الله بهمنی؛ طراحی جلد: اکبرزاده

نویت چاپ: اول، ۱۳۹۴؛ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۸۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۸۳۰-۵

سرشناسه: زرشناس، شهریار،

عنوان و نام پدیدآور: تکنو کراسی

مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر

معارف، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۸۳۰-۵

وضعیت فهرست نویسی: فبیای مختصر

یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی:

<http://opac.nlai.ir>

قابل دسترسی است.

شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۸۳۰۱۶

* نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است *

فهرست

پیش‌گفتار..... ۹

بخش اول: گفتگوها / ۱۱

تکنوکراسی ما را به سمت تسلیم شدن می‌برد ۱۳

عدم راه‌یابی تکنوکرات‌ها به رأس نظام، نشانه پیشرفت انقلاب است ۷۱

غرب، توسعه مدرنیستی را در قالب «انقلاب سفید» برای ما اجرا کرد ۸۱

تحلیل استمرار حیات فرم‌اسیون غرب‌زده شبه مدرن در ایران پس از انقلاب در قالب

جریان‌های نفوذی فرهنگی ۱۰۵

عقیم کردن انقلاب فرهنگی باعث رشد جریان فتنه شد ۱۲۷

خط امامی‌ها و سربازان ژنرال کارل پوپر ۱۳۳

بررسی روند مصرف‌گرایی در ایران ۱۳۹

بخش دوم: یادداشت‌ها / ۱۵۵

- ۱۵۷.....خطر تکتوکرات‌های انقلابی نما دوباره احساس می‌شود.....
- ۱۶۳.....طیف‌بندی تولیدی‌ال‌یسم، سکولاریسم، تکتوکرات‌ها و مدرنیسم هنری در جنگ نرم.....
- ۱۷۵.....عملکرد تولیدی‌ال‌یسم ایرانی در عرصه اقتصاد.....
- ۱۸۵.....بررسی رویکرد تولیدی‌ال‌ی ماهنامه «مهرنامه».....
- ۱۹۵.....مکتوباتی تولیدی‌ال‌ها، سکولارها و سرمایه‌داری مدرن در ایران با نام فتنه سبز.....
- ۲۱۲.....خاستگاه نظری آشوب‌های بعد از انتخابات.....
- ۲۱۷.....پیچ بورژوازی در کوچه.....

پیش‌گفتار

با ظهور و بسط تکنولوژی جدید و گسترش دامنه نفوذ آن، «سن سیمون» نویسنده سوسیالیست فرانسوی (۱۸۲۵) این نظر را مطرح کرد که با غلبه یافتن تکنوکراسی (نظام تکنیک)، تکنوکرات‌ها یا فن‌سالاران (کسانی که اداره و کنترل نظام تکنیک مدرن را بر عهده دارند) قدرت یافته‌اند. واقعیت این است که از دهه‌های پایانی قرن نوزدهم، همه مظاهر تمدن مدرن به سیطره تکنیک و تکنوکراسی درآمد و اساساً تفکر، در نحوی تکنیک‌گرایی منحل شد. به لحاظ اجتماعی نیز طبقه نوظهوری که آشنایان و راهبران تکنیک جدید بودند (تکنوکرات‌ها) قدرت گرفتند و ولایت تکنیک و سیطره نظام تکنیک، همه چیز را به رنگ خود درآورد.

لیبرالیسم کلاسیک در خود مایه‌های تکنیکی بسیار داشت، اما سیطره تمام‌عیار تکنوکرات‌ها در عصر امپریالیسم نحوی نظام مبتنی بر انحصارات بزرگ خصوصی و دولتی که با برنامه‌ریزی‌های بسیار دقیق تکنیکی و بدون بهره‌گیری از تفکر اداره می‌شوند پدید آورد و تکنوکرات‌ها و روشنفکران و سیاستمداران در یکدیگر ادغام شدند و تکنوکرات‌ها به عنوان یک طبقه اجتماعی، صاحب قدرت و ثروت زیادی شدند و یا با سرمایه‌داران پیوند خوردند و یا در خدمت آن‌ها درآمدند. اصطلاح «تکنوکراسی» در سال ۱۹۱۹ میلادی توسط «ویلیام هنری اسمیت» نویسنده آمریکایی مطرح گردید. چند سال بعد «هووارد اسکات» در حمایت از نظریه حکومت تکنوکرات‌ها، کتاب

«مهندسان و سیستم‌قیمت» را نوشت. این اصطلاح در دهه شصت قرن بیستم، در فرانسه نیز رواج گسترده‌ای یافت. تکنوکرات‌ها یک طبقه اجتماعی ذی نفوذ جامعه مدرن هستند که پس از «زرسالاران» (سرمایه‌داران)، قوی‌ترین طبقه متنفذ اجتماعی در جوامع مدرن می‌باشند و طیف بالایی از آنها سهام در قدرت بورژوازی هستند.

در ایران نیز طبقه تکنوکرات حضور داشته و به‌ویژه در سال‌های موسوم به «سازندگی» بر اثر در پیش گرفتن رویکردهای توسعه‌مدارانه از قدرت و مکتب بسیاری برخوردار گردیده و به عنوان یک جناح نیرومند در جمهوری اسلامی ظاهر گردید. تکنوکرات‌های حکومتی و غیر حکومتی ایران علی‌رغم برخی اعتقادات و ظواهر مذهبی، اندیشه‌های سولاریستی دارند و مروج تولیدیالیسم و کُرنش در مقابل نظام جهانی سلطه و عدول از آرمان‌های انقلاب و در پیش گرفتن طریق شبه مدرنیته در ایران هستند.^۱

دوره دور تکنوکراسی و تکنوکرات‌ها محدود به سال‌های موسوم «سازندگی» و «کارگزارانی»ها نیست، اصولگرا و اصلاح طلب هم نمی‌شناسد، گویا مانند روحی است که می‌تواند در هر کسی وجود داشته باشد. در این کتاب به چیرستی تکنوکراسی، تاریخچه آن در غرب، نگاه متفکران غربی به این مفهوم، چگونگی ورود تکنوکراسی به ایران، اثرات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی حاکمیت تکنوکرات‌ها، معیارهای شناخت تکنوکرات‌ها، خطر تکنوکرات‌ها برای ایران اسلامی و حکومت دینی و... پرداخته می‌شود. امید که مورد توجه اهل فکر و نظر قرار گیرد.

۱. برگرفته از کتاب «واژه نامه سیاسی و فرهنگی» نوشته شهریار زرشناس، چاپ اول، ۱۳۹۳، قم: دفتر نشر معارف.